

AZ SINT-ELISABETH ZOTTEGEM

Dienst Geriatrie Dementie

Informatiebrochure
voor de patiënt en de familie

WAT IS DEMENTIE?

Dementie is een hersenaandoening, geen normaal hersenverouderingsproces.

Het is een geleidelijk evoluerende, maar onomkeerbare ziekte waarbij de hersenmassa wordt aangetast.

Er treden gevolgen op die zichtbaar zijn op cognitief vlak (geheugenproblemen, desoriëntatie in tijd, ruimte en persoon) en op lichamelijk vlak, vaak gepaard gaande met gedragsveranderingen.

SOORTEN

De meest voorkomende vorm van dementie (60 à 70%) is de Ziekte van Alzheimer.

Enkele andere vormen zijn:

- Korsakov-dementie, door alcohol en/of medicatie-misbruik;
- Lewy Body-dementie;
- Parkinson-dementie;
- Ziekte van Pick, voornamelijk bij jongere patiënten.

HOE EVOLUEERT DE ZIEKTE?

HET EERSTE STADIUM (BEGINNENDE DEMENTIE): DE “ZOEKENDE IK”

Dit stadium wordt gekenmerkt door toenemende vergeetachtigheid, bijvoorbeeld tien keer hetzelfde vragen, gebruiksvoorwerpen niet meer terugvinden, incorrecte inname van medicatie, moeilijk omgaan met geld of moeilijk gesprekken kunnen volgen.

De persoon voelt zich onzeker en bedreigd. Hij voelt dat er iets gaande is, maar krijgt er geen vat op. Hij zal zijn fouten verbloemen of ontkennen. Dit stadium uit zich ook vaak in prikkelbaarheid en plotse stemmingsstoornissen.

HET TWEEDE STADIUM (MATIGE DEMENTIE): DE “VERDWAALDE IK”

Dit stadium wordt gekenmerkt door grote algemene geheugenstoornissen, bijvoorbeeld het vergeten van veel namen van familieleden. De patiënt leeft meer in de herinneringen van vroeger. Ook dagelijkse handelingen (wassen, kleden, eten) lukken niet meer goed zelfstandig.

In het gedrag van de persoon overheerst het rusteloos dwalen en zoeken naar vertrouwde zaken (zijn kamer, bril, partner, moeder...). Ook kenmerkend is het verzamelen van voorwerpen en het herhalen van handelingen.

HET DERDE STADIUM (ERNSTIGE DEMENTIE): DE “VERZONKEN IK”

De demente persoon moet geholpen worden bij het vervullen van veel primaire behoeften: hij kan niet meer zelfstandig eten, drinken, lopen, zitten/ liggen en is incontinent.

Dit stadium wordt gekenmerkt door sterk verstandelijk verval:

- de uitdrukkingmotoriek is enorm afgenomen (onverstaanbare klankuitingen, kreunen, zingen domineren hier);
- het gevoelsleven stopt af, met weinig reactiemogelijkheid;
- primitieve repeteerbewegingen, bijvoorbeeld over de tafel wrijven;
- er is een volledige desoriëntatie: geen correcte beleving meer van tijd, plaats en persoon.

COMMUNICEREN MET EEN PERSOON MET DEMENTIE

VERBAAL VLAK

- Empathie: probeer je in te leven in hun wereld, in hun verleden.
- Ga niet in discussie, aanvaard de smoes die de persoon verzint om zijn geheugenproblemen te verbloemen.
- Probeer begrip te hebben voor agressieve woorden: begin niet zelf te roepen, neem de woorden niet persoonlijk en loop niet weg.
- Praat langzaam en duidelijk, gebruik korte zinnen en een juiste toon.
- Stel geen testvragen: de confrontatie met de grote geheugenproblemen brengt de persoon in een ongemakkelijke positie. In de plaats hiervan vertel je beter iets over jezelf, wat je zelf hebt meegemaakt. Dit zal de demente persoon het gevoel geven dat hij meetelt en erbij hoort.

NON-VERBAAL VLAK

- Lichaamscontact is héél belangrijk: het aanraken, arm op de schouder leggen wordt veelal op prijs gesteld bij de persoon met dementie. Het geeft een gevoel van geborgenheid en veiligheid.
- Maak oogcontact: probeer de aandacht te trekken door vóór de persoon te gaan zitten, op dezelfde ooghoogte.
- Probeer een speelse, humoristische benadering: dit is niet hetzelfde van een kinderachtige benadering. Humor remt bovendien de agressie. Een lachend gezicht betekent non-verbaal: 'doe mij geen kwaad, ik doe u ook niets!'
- Genieten blijft mogelijk: denk niet dat het geen zin meer heeft dat u op bezoek komt! De persoon met dementie kan nog steeds heel gelukkige momenten beleven. Alleen het vasthouden van deze belevingen gaat niet meer zoals vroeger.
- Neem uw tijd: even snel iets doen bij een persoon met dementie wekt weerstand op. Geef hen de tijd om zich er op in te stellen dat er iets gaat gebeuren.

De "Tien geboden"

voor contact en communicatie met Alzheimerpatiënten.

Contact met de patiënt

Ga dicht bij de persoon staan.

Zeg zijn naam.

Raak zijn lichaam aan.

Ga voor hem staan op gelijke hoogte.

Maak oogcontact.

Communicatie met de patiënt

Spreek traag en duidelijk.

Gebruik eenvoudige, concrete woorden en korte zinnen.

Benadruk uw woorden met gebaren en aanrakingen.

Deel niet meer dan één boodschap per keer mee.

Gebruik affirmatieve uitspraken en houdingen.

WANNEER WORDT DE DIAGNOSE GESTELD?

Vanaf het moment dat er geheugenproblemen optreden, ook al lijken de symptomen eerder onschuldig, raden we aan een arts te raadplegen. Meestal zijn het vooral de gedragsstoornissen die de mantelzorgers aanzetten tot een consultatie.

Om de diagnose te stellen wordt gebruik gemaakt van de Mini Mental State Examination: hierbij wordt de oriëntatie in tijd en plaats, het korte-termijn-geheugen, opdrachtsbegrip e.d. getest.

IS ER EEN BEHANDELING?

Bij een vroegtijdige diagnose kan een behandeling opgestart worden. De medicatie zal de cognitieve stoornissen verzachten en het ziekteproces doen vertragen. Zo kan men de levenskwaliteit van de persoon met dementie en van zijn mantelzorgers verhogen.

NUTTIGE CONTACTEN

Indien u nog vragen heeft, aarzel niet om contact op te nemen met de verpleegafdeling Geriatrie.

2E: Kamers 260 - 279	09 364 87 40	Route 90
2F: Kamers 280 - 298	09 364 87 30	Route 89

EEN VOOR ZORG

lid van het E17-ziekenhuisnetwerk

AZ Sint-Elisabeth Zottegem is geaccrediteerd

AZ SINT-ELISABETH ZOTTEGEM vzw

Godveerdegemstraat 69 | 9620 Zottegem | T 0032 9 364 81 11 | F 0032 9 364 89 00
0418.558.166 | RPR Gent, afd. Oudenaarde | azstelisabeth.zottegem@sezz.be | www.sezz.be